

articlesOCC

diari de la pau 2003

OCC

Tres models de periodisme sobre la guerra d'Iraq

Una anàlisi d'urgència dels primers dies de cobertura que els mitjans catalans i espanyols han fet de l'atac d'Estats Units i Gran Bretanya a Iraq mostra que hi ha tres formes d'enfocar el conflicte: una a favor de la guerra, una altra en contra i una tercera que en parla en clau professionalista. No és que cada mitjà adopti un dels enfocaments de forma pura, sinó que —encara que en proporcions diferents—, els tres models estan presents a tots els mitjans. Així es dedueix de l'informe que prepara una comissió formada per estudiants i alguns professors sorgida de l'assemblea de Ciències de la Comunicació de la UAB.

Més enllà del que obertament es defineix com a partidari de la intervenció militar, el periodisme que està a favor de la guerra s'autopresenta amb expressions exculpatòries com 'no estem a favor de la guerra, però ...'. Malgrat això, la justifica afegint que 'cal desarmar l'Iraq', 'cal fer fora Saddam Husein', etc.

L'enfocament pro-bel·licista remarca els trets que considera lloables dels militars anglo-nordamericans i plany les seves víctimes, mentre que ridiculitza el bàndol iraquetà, quan hi ha soldats que es rendeixen o quan fan estimacions sobre la seva capacitat de resistència. Sempre dona la veu als que defensen el bàndol agressor, que anomena positivament 'aliats' o 'coalició'.

Sembla que la pluralitat informativa estigui en mostrar la postura del Govern i la de l'oposició, però l'última paraula sempre la té el bel·licista. Les mobilitzacions ciutadanes o no apareixen, o són minimitzades, o són criminalitzades al primer distúrbio que es presenta.

El periodisme contra la guerra mostra els horrors i les víctimes tant si són d'un bàndol com si són de l'altre. No maximitza les virtuts d'uns i minimitza les dels altres o viceversa. I sobretot, evidencia la dificultat d'oferir una cobertura no intoxicada pels actors en un moment on la propaganda i la mentida sovintegen. Dona cobertura a les veus que surten de la població i no amaga que a moltes mobilitzacions, a part de cridar contra la guerra, també es demana la dimissió del Govern.

El periodisme professionalista, al seu torn, és força abundant en tots els mitjans de comunicació. Omple hores i pàgines. Explica les operacions militars i fa conjectures sobre la seva evolució. Es basa en la recopilació eclèctica de fonts militars i polítiques implicades i en els experts que recolzen cadascun dels bàndols. Concedeix un gran espai a les dades, a les infografies i als gràfics. Fins i tot aporta un munt de dades i detalls tècnics sobre instruments, armes, vehicles de tota mena i un munt de dibuixets en els mapes.

Xifres i dades presumptament equilibrades, que obren el camí a la deshumanització del conflicte. Es mostra així l'enfrontament en els mateixos termes en què ho fan els militars. Només exposen, no qüestionen el discurs de cada actor quan maximitza els èxits i les virtuts del seu bàndol i minimitza les seves derrotes i defectes, i fa tot el contrari en cas de parlar del contrincant.

Tot i que el periodista avisi, en ocasions, a l'audiència dels intents de manipulació i intoxicació informativa de cada bàndol, com que l'avís no és permanent, la seva efectivitat és relativa. I, encara més, malgrat l'alerta, es continuen omplint planes i hores amb pseudoinformació. Es diu que la xarxa de corresponsals cobreix tots els escenaris. Estén la il·lusió que mostra les coses com si l'espectador ho mirés des d'una finestra, minut a minut.

L'engany és fer creure que rep informació d'un periodista que està amb les tropes seguint la batalla i que només li relata el que veu quan, generalment, el periodista no està en el lloc dels fets i només relata allò que els militars li expliquen o li deixen veure i explicar, perquè en el cas que estigui dins la batalla, la informació passa per una estricta censura. Així els mitjans poden esdevenir, quan són professionalistes, simples maquinàries propagandístiques, que, en el millor dels casos, havien avisat d'això al seu públic. L'efecte pot ser narcotitzant i naturalitzador de la guerra i de la seva inevitabilitat.

Els tres models, però, giren al voltant de la guerra. En part, de forma comprensible per la seva mateixa força, la dels fets i les conseqüències que arrossegueu. Tots tres són presoners de la guerra i a la seva cobertura dediquen la immensa majoria dels seus esforços. Deixen, així, en un pla secundari, l'opció d'aturar-la i fan quasi invisibles les accions que construeixen la Pau.

---

darrera actualització: 01/11/2003